

KOMPARACIJA FINANCIJSKIH POKAZATELJA GRAĐEVINSKIH KOMPANIJA U HRVATSKOJ ZA 2015. GODINU: MENADŽERSKA ANALIZA TRENDOVA U HRVATSKOJ GRAĐEVINSKOJ INDUSTRIJI U KONTEKSTU DIFERENCIJACIJE PROIZVODNIH PROCESA

COMPARISON OF FINANCIAL INDICATORS OF CROATIAN CIVIL ENGINEERING COMPANIES IN 2015: MANAGERIAL ANALYSIS OF TRENDS IN CROATIAN CIVIL ENGINEERING COMPANIES IN CONTEXT OF DIFFERENTIATION BUSINESS PROCESS

Joško Lozić¹, Luka Stošić²

¹Tehničko veleučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska

²Tehničko veleučilište u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska, Student

Sažetak

Kriza fondova i bankarske industrije, obilježila je početak stoljeća. Prvi kritični signali o nezaustavljivom rastu krize stigli su iz SAD, a onda su se velikom brzinom prelijevali prema Europi i dalje na istok. Vrhunac krize u SAD obilježen je slomom nekretninskih fondova. Strmoglavi pad vrijednosti nekretnina bio je tsunami za građevinski sektor, a plima je putovala kontinentima. Već krajem 2006. godine, kriza preplavljuje gospodarstvo u Hrvatskoj. Kao i na drugim tržištima, najveće posljedice ostavit će na građevinskom sektoru. Građevinska industrija u Republici Hrvatskoj prolazila je kroz krizni scenarij koji se širio preko Europe na istok. Tek sa prvim znacima oporavka gospodarstva, krajem 2015. godine, građevinski sektor u Hrvatskoj pokazuje prve znakove oporavka. Cilj je ovog rada analizirati trendove koji su se događali u hrvatskoj građevinskoj industriji u kontekstu korištenja menadžerskih alata i financijskog menadžmenta.

Ključne riječi: *menadžment, financijska analiza, strateški menadžment*

Abstract

The crisis of funds and the banking industry, marked the beginning of the century. The first critical signals of the unstoppable growth the crisis came from the US. The first swiftly passed to Europe and further to the east.

The peak of the crisis in the US was marked by the collapse of real estate funds. The striking decline in property value was the tsunami for the construction sector, and the tide travelled to the continents. By the end of 2006, the crisis flooded the economy in Croatia. As in other markets, the great impact will be on the construction sector. The construction industry in the Republic of Croatia went through a crisis scenario that spread across Europe to the east. Only with the first signs of recovery of the economy that spread across Europe to the east. Only with the first signs of recovery of the economy, by the end of 2015, the construction sector in Croatia shows the first signs of recovery. The aim of this paper is to analyze the trends that took place in the Croatian construction industry in the context of the use of management tools and financial management.

Keywords: *management, financial analysis, strategic management*

1. Uvod

1. *Intoroduction*

U analizi hrvatske građevinske industrije obrađeni su financijski podaci za šest građevinskih kompanija. Četiri sa sjedištem u Zagrebu, te po jedno iz Karlovca i Siska. Financijski pokazatelji poslovanja kompanija preuzeti su sa specijaliziranih web portala koji se bave građevinskim sektorom. Uz to, korišteni su službeni podaci koje objavljuje Financijska agencija kroz javnu objavu revizorskih izvješća. Neke od analiziranih kompanija javno su objavile financijska i revizorska izvješća na svojim web stranicama te su financijski pokazatelji javno dostupni.

Temeljeni je cilj rada upotreba menadžerskih alata i financijskog menadžmenta u tumačenju promjena koje se događaju u građevinskoj industrije što je temeljni razlog označavanja kompanija slovima i brojkama. Od šest analiziranih kompanija, četiri su sa sjedištem u Zagrebu, te su označene oznakama sa slovom Z, te brojevima od jedan do četiri. Kompanije iz Karlovca i Siska označene su sa K1, odnosno S1. Kao predmet istraživanja i analize uzete su kompanije koje se u svom redovitom poslovanju bave stanogradnjom kao jednim od segmenta poslovanja kompanije. Stanogradnja je bila središnji dio kriterija koji je proširen kod kompanije pod oznakom S1. Iznimka je napravljena kako bi zadovoljili kriterij matrice Porterovih generičkih strategija u dijelu strategije fokusiranja u niskim troškovima.

Istraživanje i analiza hrvatske građevinske industrije usmjerena je ka analizi i tumačenju financijskih pokazatelja odabranih građevinskih kompanija. Rezultati financijske analize poslužiti će kako temelj za upotrebu menadžerskih alata kako bi se dalo tumačenje rezultata u okviru upravljačkih i menadžerskih vještina. Cilj je istraživanja izraditi metodološki okvir koji će pomoći u tumačenju trendova u hrvatskoj nacionalnoj industriji te stvoriti obrazac koji će biti upotrebljiv za komparaciju u godinama koje dolaze.

Financijska analiza građevinske industrije obuhvaća petogodišnje razdoblje od 2011. do 2015. godine.

Komparativna financijska analiza obuhvatit će rezultate poslovanja iskazane u računu dobiti i gubitka, kao i u bilanci. Zbog lakšeg tumačenja rezultata u kontekstu menadžerskog upravljanja, rezultati istraživanja profitne marže prikazat će se u matrici Porterovih generičkih strategija kako bi se lakše protumačilo promjene hrvatskoj građevinskoj industriji.

Prihod (revenue) je bruto proljev novca, potraživanja ili drugih nadoknada, koji proizlaze iz tijeka redovitih aktivnosti trgovačkog društva od prodaje roba, pružanja usluga i od korištenja, od strane drugih osoba, resursa društva koji donose kamatu, tantijeme i dividende [1]. Odnos ukupnih obveza i glavnice (Debt/Ratio Equity) pokazuje zaduženost tvrtke u odnosu na vrijednost vlasničke glavnice (vlastitog kapitala). Taj se odnos skraćeno zove odnos duga i glavnice.

Odnos pokazuje temeljne odnosu unutar financijske strukture, odnosno strukture izvora imovine (pasive) [1]. Omjer ukupne zaduženost stavlja u odnos zbroj svih obveza (dugoročnih i kratkoročnih) sa ukupnom pasivom (aktivnom) poslovnog subjekta. Odnos ukupnih obveza i glavnice (Debt/Ratio Equity) pokazuje zaduženost tvrtke u odnosu na vrijednost vlasničke glavnice (vlastitog kapitala). Taj se odnos skraćeno zove odnos duga i glavnice. Odnos pokazuje temeljne odnosu unutar financijske strukture, odnosno strukture izvora imovine (pasive) [1]. Omjer ukupne zaduženost stavlja u odnos zbroj svih obveza (dugoročnih i kratkoročnih) sa ukupnom pasivom (aktivnom) poslovnog subjekta [5]. Bilanca predstavlja računovodstveni prikaz stanja i strukture imovine i njezinih izvora promatranog subjekta u određenom trenutku (na određeni dan) izraženih u financijskim terminima [1]. Bilanca predstavlja snimak imovine i obveza neke tvrtke u jednom određenom trenutku [2]. Profitnu maržu definiramo kao odnos između profita i ukupnog prihoda. Gibson [4] taj odnos naziva i neto profitna marža, a definira je kao postotak neto profita u odnosu na ukupno ostvaren prihode kompanije. Ako želite znati omjer prihoda koji nalazi svoj put do profita, pogledajte profitnu maržu [2]. Na osnovi bilance mogu se spoznati mnoga činjenična stanja o poslovanju poduzeća, a bilanca prije svega služi kao podloga za analize financijskog položaja [5].

Tablica 1 Građevinske kompanije prema ostvarenim prihodima**Table 1** Civil engineering company's revenue

	Ukupni prihodi građevinskih kompanija: 2011. – 2015. (kn)				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Z3	406.696.200	623.390.800	541.390.800	619.787.200	887.967.000
Z4	800.016.800	827.382.200	869.749.600	679.068.600	719.403.900
Z2	255.999.600	238.960.700	349.788.000	265.775.300	314.895.800
Z1	299.265.900	269.959.600	271.658.300	291.638.100	198.089.100
K1	124.512.600	92.519.600	85.545.400	95.347.100	121.625.900
S1	6.549.100	3.994.100	6.554.000	15.500.700	7.927.100

2. Analiza prihoda građevinske industrije u Hrvatskoj

2. Financial analysis of Croatian civil engineering industry

Rezultati analize prihoda građevinskih kompanija prikazani su u tablici 1. Podaci su prikupljeni iz revizorskih izvješća korporacija objavljenih na FINA web servisu te iz financijskih izvješća koje su kompanije objavile na svojim web stranicama. Kompanije su poredane prema visini prihoda, od najvećeg prema najmanjem, u posljednjem analiziranom intervalu odnosno 2015. godine. Najveći prihod u 2015. godini ostvarila je kompanija Z3 sa sjedištem u Zagrebu. Ostvareni prihod veći je 887 milijuna kuna. Najmanji prihod u 2015. godini ostvarila je kompanija, sa sjedištem u Sisku, pod oznakom S1. Sve analizirane kompanije, osim kompanije pod oznakom S1, ostvarile su prihode veće od 100 milijuna kuna. Analiza trenda ukupnih prihoda i postotne promjene prihoda prikazana je u tablici 2.

Sve analizirane kompanije ostvarile su negativne stope rasta ukupnog prihoda u nekom od analiziranih perioda. Pojava negativnih stopa rasta potvrđuje nestabilnost tržišta u građevinskom sektoru koji nije zaobišao ni hrvatsku građevinsku industriju. Najveću stopu rasta u 2015. godini u odnosu na 2011. godinu ostvarila je kompanije Z3 odnosno rast je iznosio 118,3%. Pozitivne stope rasta u analiziranom periodu zabilježile su kompanije Z2 i S1 sa rastom od 23,01% odnosno 21,04%. Negativne stope rasta zabilježile su kompanije Z4, Z1 i K1. Najveći pad ukupnog prihoda u analiziranom razdoblju zabilježila je kompanija Z1 sa padom ukupnih prihoda za 28,9%, dok je najmanji pad prihoda ostvarila kompanija K1 s padom prihoda od 2,32%. Najveću prosječnu stopu rasta u analiziranom periodu ostvarila je kompanija S1 s prosječnom godišnjom promjenom od 28,18 postotnih poena. Kompanija Z3, s najvećim ukupnom prihodima i najvećom stopom rasta u 2015. godini u odnosu na 2011. godinu, ostvarila je prosječnu godišnju stopu rasta od 24,5 postotnih poena.

Tablica 2 Građevinske kompanije prema trendu kretanja prihoda**Table 2** Civil engineering companies in context of revenue trends

	Trend promjene prihoda građevinskih kompanija					
	2012 vs 2011	2013 vs 2012	2014 vs 2013	2015 vs 2014	Prosječno	2015 vs 2011
Z3	53,3%	-13,2%	14,5%	43,3%	24,50%	118,3%
Z4	3,42%	5,12%	-21,92%	5,94%	-1,86%	-10,08%
Z2	-6,66%	46,38%	-24,02%	18,48%	8,55%	23,01%
Z1	-9,79%	0,63%	7,35%	-32,08%	-8,58%	-28,90%
K1	-25,69%	-7,54%	11,46%	27,56%	1,45%	-2,32%
S1	-39,01%	64,09%	136,51%	-48,86%	28,18%	21,04%

Usprkos najvećoj prosječnoj godišnjoj stopi rasta prihoda, kompanija S1 ostvarila je negativnu stopu rasta od 48,86 postotnih poena u posljednjem analiziranom razdoblju.

U istom razdoblju, kompanija Z3, zabilježila je rast od 43,3 postotna poena. Ostale su kompanije zabilježile prosječne godišnje stope rasta koje prate smjer promjene ukupnih prihoda u analiziranom periodu. Jedina iznimka je kompanija K1 koja je zabilježila pad ukupnih prihoda u analiziranom periodu, ali ima pozitivnu prosječnu stopu rasta prihoda od 1,45 postotnih poena.

3. Analiza profitne marže

3. Net profit margin analysis

Rezultati analize neto profitne marže hrvatskih građevinskih kompanija prikazani su u tablici 3. Kao i kod analize rezultata ukupnih prihoda, kompanije su poredane prema najvećim zabilježenim profitnim maržama u 2015. godini. Kompanija Z3, koja je ostvarila najveće ukupne prihode u analiziranom intervalu, poslovala je i sa najvećom profitnom maržom. U 2015. godini ostvarila je profitnu maržu od 5,28%, što je manje nego dvije godine prije toga, ali je više od svih drugih analiziranih perioda.

Kompanije K1 i Z2 zabilježile su profitne marže od 4,08% odnosno 3,85% čime se nalaze u gornjem dijelu analiziranih kompanija. Ostale tri kompanije su na dnu ljestvice za profitnom maržom manjom od 1%. Uz to, kompanija Z4 zabilježila je profitnu maržu od 0,07% posto što ozbiljno ugrožava stabilnost poslovanja. Analizom kretanja visine profitne marže prema

intervalima, najveće profitne marže ostvarene su 2013. godine. Kompanija sa najvećom profitnom maržom u 2015. godini zabilježila je profitnu maržu od 6,56%, dok je kompanija Z2 ostvarila rezultat od čak 9,88%. 2014. godina obilježena je padom profitnih marži kod svih kompanija što se nije dogodilo u ni jednom analiziranom periodu prije toga. Razloge pada profitnih marži, baš kod svih građevinara, ostavljamo za neka druga istraživanja.

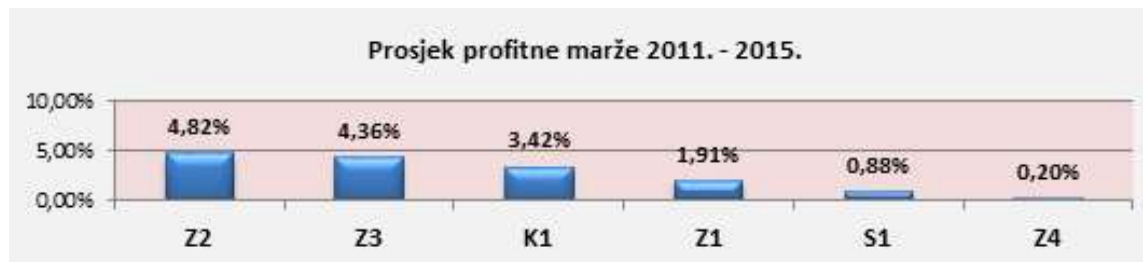
2015. godina obilježila je mogući rasplet situacije u hrvatskoj građevinskoj industriji. Tri kompanije sa vrha ljestvice ostvarit će veće profitne marže u odnosu na 2014. godinu, dok će tri kompanije sa dna ljestvice ostvariti nižu profitnu maržu u odnosu na 2014. godinu. Prema rezultatima analize profitabilnosti, kompanija Z3 preuzima uvjerljivo vodstvo unutar industrije, dok se kompanija Z4, sa samo 0,07% profitabilnosti što je uvjerljivo najmanje u grani industrije i u odnosu na prijašnje rezultate kompanije, približava kritičnoj granici gubitaka i nelikvidnosti.

Analizom rezultata prosjeka profitabilnosti u analiziranom periodu, na vrhu ljestvice je kompanija Z2, dok je kompanija Z3 još uvijek na drugom mjestu. Svoj položaj na prvom mjestu, kompanija Z2 može zahvaliti dvostruko većoj profitnoj marži u grani industrije ostvarenoj u 2013. godini. Bez obzira na rezultate analize petogodišnjeg razdoblja, analiza rezultata poslovanja u posljednja dva analizirana perioda pokazuje kako kompanije Z3 preuzima mjesto lidera unutar grane industrije. Ostvaruje najveću profitnu maržu u posljednja dva analizirana perioda i polako preuzima tržište od kompanija na dnu ljestvice.

Tablica 3 Neto profitna marža građevinskih kompanija

Table 3 Net profit margin

Ukupni prihodi građevinskih kompanija: 2011. – 2015. (kn)					
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Z3	406.696.200	623.390.800	541.390.800	619.787.200	887.967.000
Z4	800.016.800	827.382.200	869.749.600	679.068.600	719.403.900
Z2	255.999.600	238.960.700	349.788.000	265.775.300	314.895.800
Z1	299.265.900	269.959.600	271.658.300	291.638.100	198.089.100
K1	124.512.600	92.519.600	85.545.400	95.347.100	121.625.900
S1	6.549.100	3.994.100	6.554.000	15.500.700	7.927.100



Slika 1 Prosječna profitna marža hrvatskih građevinskih kompanija u analiziranom razdoblju 2011. – 2015.

Figure 1 Net profit margin average: 2011 - 2015

4. Analiza hrvatskoj građevinskog sektora u kontekstu Porterovih generičkih strategija

4. Croatian civil engineering industry in context of Porter generic strategy

Rezultate analize financijskih pokazatelja neto profitne marže hrvatskih građevinskih kompanija u 2015. godini staviti ćemo u kontekst sa vrstama djelatnosti unutar građevinske industrije. Područja djelovanja pojedinih kompanija, unutar građevinskog sektora, navedena su u uvodnom dijelu rada. Rezultati financijske analize omogućavaju nam uvid u poslovne rezultate za prošle periode poslovanja. Upotreba menadžerskih alata, pomoću kojih se rezultati kompariraju, za cilj imaju otvaranje horizonta na kojem će se događati promjene unutar analiziranih industrija odnosno tržišta. Financijska analiza stvara temelje za empirističku analizu na temelju utvrđenih čimbenika.

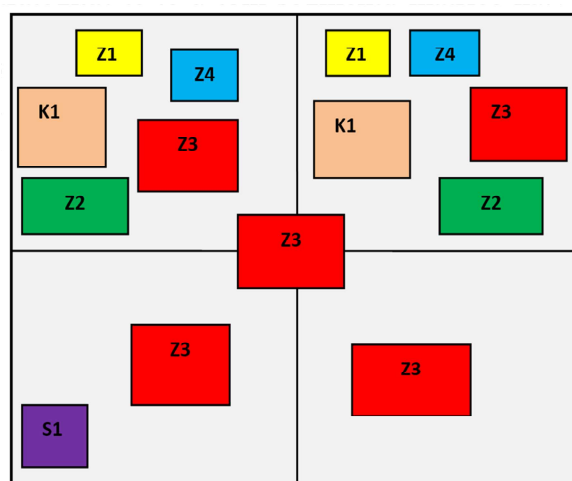


Slika 2 Porterove generičke strategije

Figure 2 Porter generic strategy

Menadžerska analiza otvara mogućnost racionalističkog pristupa analizi problema te tumačenje rezultata financijske analize u kontekstu promjena u okolini organizacija. Ključni čimbenik, na temelju kojeg smo izabrali kompanije koje su bile obuhvaćene analizom, bio je sektor stanogradnje. Sve analizirane kompanije, u svom portfoliju poslovne djelatnosti, imaju stanogradnju osim kompanije S1 koja je uzeta u obradu zbog razloga koji smo već spomenuli u uvodu. Stanogradnju smo svrstali u djelatnosti troškovnog vodstva (low-cost strategija) te je u tom segmentu matrice najveća gužva u industriji. Strategija diferencijacije obuhvaća ostale djelatnosti visokogradnje te sve kompanije imaju posjeduju operativu za izvođenje radova te su već izgradile različite objekte.

U tom segmentu najmanje sudjeluje kompanije Z4, tu bi mogli tražiti razloge najmanje profitne marže od svih analiziranih kompanija.



Slika 3 Analiza hrvatskih građevinskih kompanija upotrebom matrice Porterovih generičkih strategija

Figure 3 Croatian Civil engineering companies in Porter generic strategy analysis

Generičke strategije fokusiranja, u hrvatskoj građevinskoj industriji, prepuštene su najvećoj i najmanjoj kompaniji prema ostvarenim prihodima. Kompanija Z3 pokriva prostor u sve četiri generičke strategije, kao i u troškovnoj diferencijaciji kao derivatu više različitih strategija. Rastom u svim segmentima, Z3 postiže najveći rast prihoda, ali i profitne marže od svih kompanija. Kompanija S1 svoje poslovanje temelji na pružanju usluga u građevinarstvu te se orijentirala na strategiju fokusiranih troškova. Prema položaju unutar matrice, ovoj joj donosi prilično siguran položaj, jer vrlo malo konkurenata ulazi u taj sektor. Fokusirana diferencijacija odnosno građevinske djelatnosti koje jamče najveće profitne marže gotovo su potpuno prepuštene kompaniji Z3. Rezultati analize prikazani su na slici 3.

5. Analiza ukupne zaduženosti kompanija

5. Debt Ratio Analysis

Rezultati analize zaduženosti kompanije u hrvatskoj građevinskoj industriji prikazani su u tablici 5. Kompanije su poredane prema visini ostvarene profitne marže u 2015. godini kako bi se rezultati lakše komparirali.

Prema istom kriteriju, popunjena je matrica Porterovih generičkih strategija. Prema udjelu ukupnih obveza u ukupnom kapitali, omjere zaduženosti podijelili smo na tri kategorije:

- a) do 55% – zona sigurnost;
- b) do 75 % - umjerena zaduženost ;
- c) iznad 75% - ugrožena sigurnost.

Tablica 5 Omjeri zaduženosti hrvatskih građevinskih kompanija

Table 5 Debt/Ratio equity of Croatian civil engineering companies

	Aktiva	2013.	2014.	2015.	Pasiva	2013.	2014.	2015.
Z3	Kratkotrajna imovina	84,37%	88,69%	89,90%	Ukupno obveze	70,8%	75,3%	75,9%
	Dugotrajna imovina	15,15%	11,05%	9,73%	Ukupno kapital i rezerve	29,2%	24,7%	24,1%
K1	Kratkotrajna imovina	87,15%	85,25%	80,27%	Ukupno obveze	72,71%	68,37%	60,50%
	Dugotrajna imovina	12,83%	14,71%	19,47%	Ukupno kapital i rezerve	27,29%	31,63%	39,50%
Z2	Kratkotrajna imovina	91,92%	94,83%	85,54%	Ukupno obveze	68,12%	64,43%	46,92%
	Dugotrajna imovina	8,08%	5,17%	14,46%	Ukupno kapital i rezerve	31,88%	35,57%	53,08%
Z1	Kratkotrajna imovina	78,14%	79,44%	82,02%	Ukupno obveze	79,47%	79,07%	79,44%
	Dugotrajna imovina	21,86%	20,56%	17,98%	Ukupno kapital i rezerve	20,61%	21,07%	20,61%
S1	Kratkotrajna imovina	87,84%	88,64%	53,79%	Ukupno obveze	74,57%	74,46%	78,08%
	Dugotrajna imovina	12,16%	11,16%	30,23%	Ukupno kapital i rezerve	25,43%	25,54%	21,93%
Z4	Kratkotrajna imovina	65,98%	62,81%	61,71%	Ukupno obveze	70,79%	66,82%	65,09%
	Dugotrajna imovina	34,02%	37,19%	38,29%	Ukupno kapital i rezerve	29,21%	33,18%	34,91%

Kompanija Z3, osvajajući tržište i šireći se u sve kategorije matrice, povećala je i zaduženost iz umjerene sigurnosti u ugroženu sigurnost. 2013. godine, zaduženost je iznosila 70,8% što je kompaniju svrstavalo u kategoriju umjerene zaduženosti, ali je već 2014. godine, zaduženost porasla iznad kategorije umjerene zaduženosti te je iznosila 75,3%. Kompanija Z2, kao najveći konkurent kompanije Z3, zabilježila je smanjenje zaduženosti. Već 2013. godine, razina zaduženosti bila je u kategoriji umjerene zaduženosti, te se u 2015. godini razina zaduženosti smanjila na 46,92%, što je na granici zone sigurnost. Borba za liderstvo na tržištu, između vodeće dvije kompanije, vodi se različitim strategijskim pristupima. Kompanija Z3 povećava tržišni udio, širi su u sve segmente građevinske industrije, ali joj se povećava i zaduženost. Kompanija Z2 još uvijek ima prosječno najveću profitnu marginu u posljednji pet godina, ne širi se sve građevinske sektore, te istodobno smanjuje zaduženost i stabilizira poslovanje.

Kompanija K1, u analiziranom periodu, približila se zoni sigurnosti u području zaduženosti. Ukupna zaduženost u 2013. godini iznosila je 72,71%, što je bilo samo nekoliko postotaka do zone ugrožene sigurnosti. 2014. godine, zaduženost je pala na 68,37%, da bi u 2015. godini zaduženost iznosila 60,5%. Kompanija stabilizira poslovanje te razinu zaduženosti usmjerava prema zoni sigurnosti. 2015. godine kompanija K1 ostvarila je profitnu maržu od 4,08%, što je bila druga najveća profitna marža od analiziranih kompanija, te je ukupno treća na listi po petogodišnjem prosjeku. Analizom porfolija građevinskih pothvata kompanije K1, primjećujemo veliku zastupljenost kompanije na lokacijama izvan Zagreba što govori o fleksibilnosti kompanije i spremnosti na tržištu utakmicu na cjelokupnom domaćem tržištu. Tri kompanije na dnu ljestvice pokazuju različite rezultate kretanja zaduženosti. Prema rezultatima ostvarenih profitnih marži, bilo je za očekivati veliku zaduženost i probleme koji idu uz tu situaciju. U analiziranom trogodišnjem razdoblju, sve tri kompanije drže zaduženost pod kontrolom. Kompanija Z1 stabilizirala je zaduženost na razini od oko 79%, ali je zaduženost u posljednjem analiziranom intervalu neznatno narasla. Kompanija S1 manje je zadužena, ali zaduženost raste iz godine u godinu. Zaduzenost je narasla sa 74,57%, odnosno granice umjerene zaduzenosti

u 2013. godini, na 78,08% u 2015. godini. Kompanija S1 bavi se uslugama u građevinarstvu te zaduženost može biti i rezultat nabave novih strojeva koji se iznajmljuju investitorima na tržištu. Kompanija Z4 ostvarila je najlošije rezultate profitne marže, te je imala negativan tijek novca iz poslovne aktivnosti (core biznisa). S druge strane, kompanije smanjuje zaduženost te su u 2015. godini, sa 65,09% zaduzenosti, našla blizu zone sigurnosti. Za buduća istraživanja ostaje otvoreno pitanje na koji način kompanije smanjuje zaduzenost uz tako malo profitnu maržu odnosno koliko efikasno prodaje imovinu te vraća dugove i stabilizira poslovanje.

6. Kretanje vrijednosti bilanci

6. *Balance sheet trends*

Rezultati analize kretanja ukupnih vrijednosti bilanci analiziranim kompanija pokazuju smjer i trendove kretanja vrijednosti bilanci. Prema smjeru kretanja vrijednosti tri kompanije imaju pozitivan smjer odnosno povećavaju vrijednosti bilanci, dok su tri kompanije zabilježile smanjenje vrijednosti bilanci u trogodišnjem analiziranom periodu. Trend je kretanja vrijednosti bilanci kod svih kompanija linearan te se povećava odnosno smanjuje u svim analiziranim intervalima. Očekivane rezultate ostvarile su kompanije sa vrha i dna ljestvice. Kompanija Z3, zabilježila je rast vrijednosti bilance u 2015. u odnosu na 2013. godinu od 72,73%. Vrijednost je bilance rasla za više od 30 postotnih poena godišnje. Kompanija Z4 zabilježila je pad vrijednosti bilance od 16,91% u 2015. u odnosu na 2013. godinu što nije bio najveći pad vrijednosti bilance od analiziranih kompanija.

Kompanija Z2, kao najveći konkurent lideru na tržištu zabilježila je pad vrijednosti bilance od 27,34 posto, ali i najveći prosječni pad vrijednosti u posljednjem analiziranom periodu od 26,3 postotnih poena. Ujedno, do je i najveći pad vrijednosti za sve analizirane kompanije. Kompanije K1 smanjivala je zaduzenost, ali joj je padala i ukupna vrijednost bilance. Zaduzenost se smanjivala, ali se istovremeno smanjivala i vrijednost bilance. Kompanije Z1 i S1, ostvarile su vrlo niske profitabilnosti poslovanja, povećavale su zaduzenost, ali su i povećavale vrijednosti bilance.

Tablica 6 Kretanje vrijednosti bilanci**Table 6** Balance sheet value

	2013	2014	2015	2014 vs 2013	2015 vs 2014	2015 vs 2013
Z3	263.648.700	345.617.400	455.395.800	31,09%	31,76%	72,73%
K1	46.252.600	43.269.800	42.961.200	-6,45%	-0,71%	-7,12%
Z2	308.313.400	303.954.200	224.005.600	-1,41%	-26,30%	-27,34%
Z1	543.837.900	554.354.000	573.526.600	1,93%	3,46%	5,46%
S1	3.838.500	4.196.300	5.145.400	9,32%	22,62%	34,05%
Z4	1.163.349.900	1.014.740.000	966.585.700	-12,77%	-4,75%	-16,91%

7. Zaključak

7. Conclusion

Globalna financijska kriza, potresla je temelje građevinske industrije na globalnoj razini. Problemi financijskog sektora i sekuritizacije vrijednosnih papira povezanih sa hipotekarnim kreditima izazvala je korijene promjene na tržištu nekretnina. Kriza građevinske industrije na globalnoj razini, prelila se na hrvatsko tržište te je građevinska industrija bila jedna od prvih domaćih industrija koja je zabilježila negativne trendove. Kriza domaćeg tržišta oslikavala se u padu prihoda kao i u propasti kompanija koje nisu mogle zadovoljavati nove standarde poslovanja. Rezultati analize istraživanja domaćih građevinskih kompanija, financijski pokazatelji za 2015. godinu, i petogodišnje razdoblje prije toga, ukazuju na laganu promjenu trenda. Kompanije koje su preživjele krizno razdoblje, smanjuju obujam poslovnih operacija, ali su zadržale prihode koji su još uvijek dostatni za pokriće troškova. Samo jedna od analiziranih kompanija, imala je manji prihod od poslovne aktivnosti od rashoda u poslovnim aktivnostima, ali to nadoknadila drugim vrstama prihoda. Kombinacijom financijskih pokazatelja i alata menadžerske analize, ukazano je na potrebu promjene poslovne politike koja je isključivo usmjerena domaćem tržištu, a posebno prema tržištu glavnog grada kao najvećeg potrošača roba i usluga građevinskog sektora. Uz to, petogodišnji financijski rezultati kompanije, pretežito usmjerenih na stanogradnju, ukazuju na zasićenost tržišta i gužvu unutar industrijske grane. U sljedećim godinama, može se očekivati nove krizne trenutke za pojedine građevinske subjekte, kao i dolazak novih suparnika iz okruženja u

granu industrije. Ostaje otvoreno pitanje, za nova istraživanja, koliko će domaćih kompanija uspjeti organizirati međunarodno poslovanje, te koliko će se kompanija pokušati udružiti, restrukturirati i promijeniti temeljene strategije kako bi opstale u globalnom okruženju.

6. Reference

6. References

- [1.] Belak, V. (1995) Menadžersko računovodstvo, Zagreb, RRIF, ISBN 953-6121-04-2, str. 19; 26; 81.
- [2.] Brealey, R.A.; Myers, S.C.; Marcus, A.J. (2007) Osnove korporativnih financija, Peto izdanje, Zagreb, Mate, ISBN 978-953-246-039-1, str. 463.
- [3.] Gibson, C. H. (2013) Financial Reporting and Analysis: Using Financial accounting Information, 13 edition, South-Western Cengage Learning, ISBN 13: 978-1-133-18876-6, str. 323.
- [4.] Lozić, J. (2012) Osnove menadžmenta, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski centar za stručne studije, Split, ISBN 978-953-7220-14-3, str. 252.
- [5.] Žager, K.; Žager, L. (1999) Analiza financijskih izvješća, Zagreb, Masmedia, ISBN 953-157-100-7, str. 42

AUTORI · AUTHORS

Joško Lozić - nepromjenjena biografija nalazi se u časopisu Polytechnic & Design Vol. 4, No. 3, 2016.

Korespodencija
josko.lozic@tvz.hr